

ĐÀO TẠO VÀ BỒI DƯỠNG CÁN BỘ QUẢN LÝ GIÁO DỤC TRONG THỜI KỲ GIÁO DỤC THÔNG MINH

LÊ BÁ LỘC

Trường Cán bộ Quản lý Giáo dục TP. Hồ Chí Minh

Ngày nhận bài: 12/08/2021; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 20/08/2021; Ngày duyệt đăng: 06/09/2021

ABSTRACT

"Smart Education" or "Education 4.0" has been and is having a direct and strong influence on education in general, and fostering education managers in particular to meet the needs of quality human resources for institutions. Department of Education, Education Administration Agencies. On the basis of taking advantage of the strengths of information technology, many educational institutions have been innovating comprehensively and following the smart education model in line with the development trend of the era. Therefore, the identification of the manifestations and impacts of education 4.0 on the fostering of educational administrators to promptly and effectively innovate is an urgent issue for people today, the current training and retraining institution for educational administrators in our country.

Key words: Smart education; Industry 4.0; Education Management.

A. MỞ ĐẦU

Giáo dục thông minh là mô hình liên quan đến việc áp dụng các khái niệm công nghiệp 4.0 vào giáo dục. Giáo dục phổ biến ở những nơi mà con người, sự vật, máy móc được kết nối để tạo ra việc học tập được cá thể hóa và hoàn toàn quyết định việc học tập theo nhu cầu của bản thân. Cán bộ quản lý giáo dục lúc này phải có tư duy sáng tạo, có khả năng thích nghi với các thách thức và yêu cầu công việc thay đổi liên tục trong công tác quản lý. Do đó, để có được nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu trước tiên của ngành giáo dục, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần giảng dạy những kiến thức tích hợp giữa nhiều kiến thức, đồng thời rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm, tự học, biết cách tìm hiểu và tra cứu tài liệu, biết cách xử lý thông tin để biến thành tri thức của mình. Thay đổi từ chỗ dạy những gì trường có sang dạy những gì học viên cần, thực tiễn quản lý giáo dục cần.

B. NỘI DUNG

1. Giáo dục thông minh trong thời đại 4.0

Có nhiều quan niệm về "giáo dục thông minh" được đưa ra. Theo nhóm nghiên cứu Trung tâm nghiên cứu giáo dục phổ thông, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, "Giáo dục thông minh" là một mô hình giáo dục sử dụng công nghệ thông tin để thay đổi giáo dục trong tương lai, với việc mở rộng thời gian, không gian, tài liệu học tập và phương pháp học tập, vượt qua giới hạn của bài giảng trên lớp thông thường.

Giáo dục thông minh (SMART EDUCATION) là sử dụng các công nghệ thông minh để thay đổi mô hình (cách thức) giáo dục cho tương lai. Giáo dục 4.0 được hiểu là giáo dục thông minh (Smart Education). Chữ Smart không chỉ chứa đựng hàm ý "thông minh", mà cụm từ viết tắt S-M-A-R-T còn được diễn giải nhiều nghĩa hơn: S (Self-directed là Tự định hướng); M (Motivated là Có động cơ); A (Adaptive là Có khả năng tương thích); R (Resource enriched là Có nguồn học liệu phong phú); T (Technology embedded là Có áp dụng công nghệ) [4].

Giáo dục thông minh là nền giáo dục có sự hỗ trợ rất nhiều của công nghệ, cung cấp cho người học chương trình học tập mọi lúc, mọi nơi, phù hợp với nhiều đối tượng đào tạo khác nhau (khả năng thích nghi cao), cá nhân hóa nội dung đào tạo. Giáo dục thông minh có sự ứng dụng rộng rãi công nghệ trong mọi hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học, công tác quản lý, phương pháp dạy học hiện đại... Giáo dục thông minh giúp cho hoạt động dạy và học diễn ra mọi lúc, mọi nơi, giúp cho người học có thể

cá nhân hóa và hoàn toàn chủ động quyết định nội dung, phương thức học tập theo nhu cầu của bản thân.

Giáo dục thông minh trong thời đại 4.0 sẽ tác động đến công tác đào tạo, bồi dưỡng trên các phương diện như: mục tiêu đào tạo, bồi dưỡng; phương thức quản trị nhà trường; mô hình tổ chức hoạt động dạy - học trong đào tạo, bồi dưỡng; vai trò và phương pháp giảng dạy của người thầy; phương pháp và hình thức học tập của người học; nội dung chương trình dạy và học [2].

Giáo dục thông minh thời đại 4.0 mở cho người học về địa điểm và thời gian học tập, mở về phương pháp và phương thức học tập (học online, học trong các phòng học ảo, thư viện ảo, phòng thí nghiệm ảo, thầy giáo ảo... và các thiết bị hỗ trợ học tập thông minh), mở về ý tưởng (kỹ năng phê phán sáng tạo ý tưởng) trong bối cảnh lấy năng lực của người học làm trung tâm, người học có thể chủ động tự tổ chức việc học của mình, tự lựa chọn và xác định chủ đề quan trọng phù hợp dựa trên nền tảng công nghệ số với yếu tố thông minh của trí tuệ nhân tạo.

2. Tác động của giáo dục thông minh trong thời đại 4.0 đối với các trường bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục

Giáo dục thông minh trong thời đại 4.0 sẽ tác động đến công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục trên các phương diện như: mục tiêu đào tạo, bồi dưỡng cán bộ; phương thức quản trị nhà trường; mô hình tổ chức hoạt động dạy - học trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ; vai trò và phương pháp giảng dạy của người thầy; nội dung chương trình dạy học; cụ thể là:

Mục tiêu đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục, đặc biệt là đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp Sở Giáo dục và Đào tạo; Phòng Giáo dục và Đào tạo; Hiệu trưởng các trường phổ thông và các trường mầm non; Trường các Khoa - Phòng - Ban của các Trường Đại học, Cao đẳng; chính là tạo ra được những người cán bộ có năng lực làm việc trong môi trường sáng tạo và cạnh tranh. Mọi sự thay đổi của nhà trường phải nhằm đào tạo và được những cán bộ, người học có được những năng lực, kỹ năng mới như năng lực tổng kết thực tiễn; tổ chức thực hiện nhiệm vụ, tư duy phân tích và tổng hợp; xử lý thông tin đa chiều v.v..

Giáo dục thông minh thời kỳ 4.0 đòi hỏi thay đổi phương thức đào tạo, bồi dưỡng, nhất là phương pháp đào tạo ứng dụng mạnh mẽ công nghệ thông tin. Trong khi đó, điều kiện cho sự thay đổi này ở các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục hiện nay vẫn còn có những hạn chế nhất định; việc đổi mới phương pháp dạy - học còn chậm; hạ tầng công nghệ thông tin có nơi còn lạc hậu. Các trường cần quan tâm đầu tư nhiều hơn nữa về cơ

so hạ tầng, phù hợp với xu hướng tác động của cách mạng công nghiệp 4.0 và giáo dục 4.0.

Thay đổi trong quản trị nhà trường. Việc đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ thực tế ảo trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục sẽ là xu hướng nổi bật trong thời gian tới đây. Học viên sẽ được giảng viên hướng dẫn đeo kính VR để trải nghiệm một tình huống trong bài học về quản lý, hoặc có thể nhập các thông tin quản lý của lĩnh vực mình phụ trách vào hệ thống máy tính của nhà trường để thực hành phân tích thông tin, từ đó đề xuất giải pháp tham mưu v.v.. Sự tác động này đòi hỏi phải thay đổi phương thức quản trị nhà trường, qua đó trực tiếp tác động đến việc bố trí cán bộ quản lý, phục vụ và đội ngũ giảng viên của nhà trường. Đội ngũ này cần được chuyên nghiệp hóa và có khả năng sáng tạo cao, có phương pháp đào tạo hiện đại với sự ứng dụng mạnh mẽ công nghệ thông tin. Trong các nhà trường, sẽ có sự thay đổi về quy mô và cơ cấu giảng viên (cả về trình độ chuyên môn và kỹ năng); các chuyên đề, các module trong chương trình đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục có tính hàn lâm, lý thuyết sẽ giảm dần thời lượng, thay vào đó sẽ hình thành những môn học về phát triển năng lực, kỹ năng tổ chức thực hiện các nhiệm vụ thực tiễn quản lý giáo dục.

Giáo dục thông minh thời kỳ 4.0 đòi hỏi nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên. Khoa học công nghệ có phát triển hiện đại đến đâu cũng không thể thay thế được hoàn toàn vai trò của người thầy. Đội ngũ giảng viên trong các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục đã được chuẩn hóa về chuyên môn, đa số có trình độ thạc sĩ, tiến sĩ. Tuy nhiên, kiến thức thực tiễn, trải nghiệm thực tiễn và năng lực nghiên cứu khoa học về quản lý giáo dục của một bộ phận giảng viên còn hạn chế. Trong điều kiện khoa học công nghệ phát triển như hiện nay, học viên có thể tự tìm kiếm tri thức, kỹ năng thông qua mạng Internet. Do đó, nếu giảng viên không thường xuyên trau dồi, nâng cao trình độ thì sự tác động này sẽ làm mất dần vai trò chủ đạo của người thầy. Đây chính là áp lực không nhỏ đối với đội ngũ giảng viên trong các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục.

Giáo dục thông minh giúp thay đổi tư duy cũng như cách tiếp cận đối với cơ sở bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục theo hướng: trường không chỉ là nơi đào tạo, bồi dưỡng, nghiên cứu về khoa học quản lý giáo dục mà còn là trung tâm đổi mới sáng tạo, giải quyết các vấn đề thực tiễn, mang giá trị cho các cơ sở giáo dục (cả công lập và ngoài công lập), ngành giáo dục. Không gian cơ sở bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục không còn giới hạn trong các bức tường của giảng đường, lớp học mà được mở rộng kết hợp với các cơ sở giáo dục (ở các bậc học), các cơ quan quản lý giáo dục các cấp để trở thành hệ sinh thái giáo dục.

Sự cá biệt hóa cần thiết cho học viên trong quá trình học tập, tu dưỡng và rèn luyện ở cơ sở bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục được dựa trên năng lực tự tổ chức của cá nhân lần tập thể học viên (tổ, nhóm, lớp) thông qua việc xác định rõ mục đích học tập của riêng mình, điều kiện tiên quyết cho phát triển năng lực của mỗi học viên. Trong quá trình học tập, nhất là tự học, mỗi học viên có thể tự trải nghiệm kiến thức của mình thông qua việc giải quyết những bài tập, tình huống, câu hỏi trắc nghiệm hay những vấn đề thực tiễn quản lý giáo dục đặt ra. Trước những thông tin cần thiết cho học viên đang có sẵn ở khắp nơi (sách, bài báo, tạp chí, website...) thì thách thức đặt ra là làm sao để khai thác và sử dụng một cách hiệu quả những kênh thông tin này bằng các công cụ, phương tiện hiện đại, thông minh đang có [2].

Mô hình chuyên gia kiến thức theo cách độc thoại giữa giảng viên với học viên ngày càng không tạo ra giá trị gia tăng. Điều đó cho thấy cách giảng bài truyền thống kém hiệu quả hơn so với các hình thức dạy - học tích cực. Yếu tố môi trường học tập trong bối cảnh giáo dục 4.0 ngày càng trở nên quan trọng cho quá trình nhận thức của học viên, cần thiết kế và bố trí những không gian làm việc riêng cho học viên (tạo sự độc lập tương đối khi học

tập, nghiên cứu với các phương tiện thông minh), điều đó sẽ tạo thuận lợi cho những tư duy mới, tư duy đột phá, tư duy sáng tạo ra đời [1].

Giáo dục thông minh đã và đang tác động mạnh mẽ đến mọi hoạt động của các cơ sở bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục. Điều này đòi hỏi các cơ sở bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục luôn có sự đổi mới kịp thời về cả mục tiêu, nội dung, chương trình, mô hình, phương pháp dạy và học. Mô hình hợp tác giữa đào tạo, bồi dưỡng - nghiên cứu khoa học - chuyên gia sản phẩm khoa học công nghệ về quản lý giáo dục ngày càng phát triển, làm cho hoạt động dạy và học tại các cơ sở bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục ngày một tích cực hơn, chú trọng xây dựng ý thức tự học, ý thức học tập suốt đời và các kỹ năng mềm cần thiết cho học viên. Trình độ khoa học công nghệ và kỹ năng công nghệ thông tin của đội ngũ cán bộ, giảng viên các cơ sở bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục được nâng lên tương xứng với hệ thống thiết bị công nghệ hiện đại và đồng bộ được bảo đảm trong môi trường dạy và học thông minh, phục vụ cho công tác đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực cán bộ quản lý cho ngành giáo dục, cho các cơ sở giáo dục.

3. Yêu cầu đặt ra với các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục trong thời kỳ giáo dục thông minh và những biện pháp giải quyết

Sự tác động của Giáo dục thông minh (Giáo dục 4.0) đến hoạt động đào tạo, bồi dưỡng trong các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục hiện nay đang đặt ra những yêu cầu bức thiết cần có những biện pháp giải quyết, đó là:

Thứ nhất, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần củng cố niềm tin, giữ vững ổn định chính trị, tỷ tởng, tăng cường định hướng dý luận xã hội trước những vấn đề mới nảy sinh của thực tiễn quản lý giáo dục. Trước sự tác động mạnh mẽ từ giáo dục 4.0 đến mọi hoạt động của đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục, rất nhiều vấn đề mới nảy sinh theo cả hướng tích cực lẫn tiêu cực của thực tiễn quản lý giáo dục. Nhiều thành tựu khoa học công nghệ mới xuất hiện, nhiều yêu cầu trong chương trình bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục,... khiến cho đội ngũ giảng viên (nhất là những người trình độ chuyên môn hạn chế, tư duy bảo thủ, sống an phận) và một bộ phận học viên các lớp bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục bị choáng trước sức mạnh của công nghệ, không hiểu được bản chất của công nghệ, việc ứng dụng rộng rãi công nghệ trong hoạt động đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục. Công nghệ chỉ là công cụ để con người tồn tại và phát triển. Tư tưởng bảo thủ, trì trệ nên e dè, sợ sệt, không dám tìm hiểu, nghiên cứu những công nghệ mới nên dần đánh mất niềm tin vào khả năng của chính bản thân mình. Hoang mang, dao động do bị nhiễu loạn thông tin trên không gian mạng thông qua các công cụ truyền thông, các mạng xã hội... Do vậy, hoạt động đào tạo, bồi dưỡng trong các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần tập trung củng cố niềm tin, giữ vững sự ổn định về chính trị, tuyên truyền và giáo dục tư tưởng, tăng cường định hướng dư luận xã hội trước những vấn đề mới nảy sinh cho cả chủ thể lẫn đối tượng đào tạo và bồi dưỡng trong các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục hiện nay.

Thứ hai, các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục phải tích cực góp phần xây dựng nguồn cán bộ quản lý giáo dục cho ngành với những chuẩn mực đạo đức cách mạng phù hợp trong bối cảnh giáo dục thông minh thời đại 4.0. Triết lý giáo dục của phương Tây đã khẳng định: Sự thiếu hụt (khiếm khuyết) về tài năng hoàn toàn có thể bù đắp bởi đạo đức. Song sự thiếu hụt (khiếm khuyết) về đạo đức thì không thể bù đắp bởi tài năng. Đối với văn hóa phương Đông, trải qua bề dày mấy ngàn năm lịch sử, tư tưởng Nho giáo đã trở thành nền tảng tinh thần vững chắc, ăn sâu, bám rễ vào đời sống nhân dân thì vấn đề đạo đức và giáo dục đạo đức cho con người rất được chú trọng, đề cao vì nó luôn được coi là nền tảng để hình thành nhân cách, đó cũng là đòi hỏi quan trọng đối với công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục

trong bối cảnh giáo dục 4.0. Do vậy, thông qua các chuyên đề, các môn học, các module, học phần, các khóa học, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục phải hết sức lưu ý, quan tâm tích hợp, lồng ghép bồi dưỡng đạo đức, phong cách, năng lực cao (lãnh đạo, quản lý) và phẩm chất của người cán bộ quản lý giáo dục vững vàng quan điểm của Đảng trong thời kỳ mới với nhiều cơ hội và không ít thách thức.

Thứ ba, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần theo đây nhiều hơn nữa việc đổi mới phương pháp dạy và học theo hướng tích cực trên cơ sở tiếp cận mô hình giáo dục thông minh trong thời đại 4.0. Cập nhật, đổi mới kịp thời về phương pháp dạy và học để phát huy tính tích cực, chủ động của học viên, biên quá trình đào tạo, bồi dưỡng thành quá trình tự đào tạo, tự bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục. Sự tác động mạnh mẽ của cách mạng công nghiệp 4.0 đến giáo dục đòi hỏi các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục thay đổi phương pháp dạy và học. Việc dạy học trực tuyến, cùng với các công cụ hỗ trợ cho giảng dạy của thời đại công nghệ số đã và đang thay đổi lớn đến tình hình dạy và học tại các cơ sở giáo dục nói chung, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục nói riêng, đặt ra những vấn đề khiến giảng viên và các nhà quản lý phải thay đổi phương pháp dạy học nhằm đem lại hiệu quả cao nhất trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục hiện nay.

Đổi mới phương pháp, hình thức dạy học là một tất yếu trong điều kiện mới. Quá trình này có thể khó khăn bước đầu đối với giảng viên. Vì vậy, mỗi giảng viên cần quyết tâm và kiên trì, nỗ lực hết mình để hoàn thành nhiệm vụ dạy học theo những yêu cầu mới. Tâm thế chủ động, tự tin sẽ là động lực giúp giảng viên đón nhận cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 một cách hiệu quả để ứng dụng những thành tựu của nó vào trong hoạt động giảng dạy. Nâng cao năng lực chuyên môn, ngoại ngữ, kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin và các phương thức dạy học hiện đại là một yêu cầu không nhỏ đối với đội ngũ giảng viên. Yêu cầu mới trong giáo dục thời kỳ hội nhập đòi hỏi giảng viên phải thật tâm huyết và đam mê với nghề sư phạm để có một nội lực mạnh mẽ, luôn luôn sáng tạo, đổi mới trong công việc, hình thành nhiều ý tưởng và biến nó thành những hoạt động thực tiễn. Từ đó, giảng viên chủ động sáng tạo, không ngừng đổi mới phương pháp dạy học các chuyên đề, các module trong chương trình bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục.

Trong giảng dạy, giảng viên cần từng bước áp dụng các phương pháp dạy học dạy học hiện đại, ứng dụng khoa học công nghệ, kỹ thuật hiện đại trong dạy học. Nhiều phương pháp dạy học mới như thảo luận nhóm; sử dụng các tình huống có vấn đề cùng với các công cụ hỗ trợ kỹ thuật dạy học như edmodo; kahoot; youtube, các hình thức dạy học trực tuyến... rất hiệu quả trong việc giảng dạy hiện nay. Mỗi chuyên đề trong chương trình bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục có những đặc thù riêng, giảng viên có thể theo dõi và lựa chọn những phương pháp dạy học và phương tiện kỹ thuật dạy học phù hợp để đem lại hiệu quả cao nhất, tạo được sự hứng thú, tích cực học tập của học viên.

Thứ tư, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần đẩy mạnh hoạt động nghiên cứu khoa học, gắn chặt đào tạo, bồi dưỡng với nghiên cứu khoa học về quản lý giáo dục một cách hiệu quả. Cập nhật thường xuyên, kịp thời những thành tựu khoa học công nghệ nói chung, công nghệ thông tin nói riêng cho cán bộ, giảng viên và học viên để họ có đủ công cụ, phương tiện dạy và học một cách thông minh hơn. Trang bị cho giảng viên và học viên phương pháp nghiên cứu và những công cụ cần thiết, tạo môi trường thuận lợi để họ có thể chủ động sáng tạo ra những tri thức mới về khoa học quản lý giáo dục, góp phần bổ sung, phát triển lý luận quản lý giáo dục và nâng cao chất lượng, hiệu quả đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cho ngành giáo dục, cho các cơ sở giáo dục.

Thứ năm, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần bảo đảm cơ sở vật chất phục vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ

quản lý giáo dục. Cách mạng công nghiệp 4.0 đang đặt ra những yêu cầu rất cao đối với nguồn nhân lực, trong đó học viên các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục là lực lượng quan trọng bổ sung cho nguồn lực này cho các cơ quan quản lý giáo dục, các cơ sở giáo dục các cấp trong hệ thống giáo dục quốc dân. Để có thể ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục một cách hiệu quả, bảo đảm sự tương tác, trao đổi thông tin giữa giảng viên - giảng viên, giữa giảng viên - học viên, giữa học viên - học viên được thường xuyên, đầy đủ, kịp thời và bảo đảm tổ chức triển khai hoạt động đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục được thông suốt thì các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục nên kịp thời đầu tư, xây dựng hệ thống hạ tầng công nghệ thông tin (internet, wifi, thiết bị phần cứng, camera, cảm biến...) cho phù hợp, hiện đại, đồng bộ để có thể kết nối vạn vật, dạy - học online, hội thảo trực tuyến... trước hết trong từng khoa chuyên môn, từng trường. Đồng thời, thường xuyên tổ chức đào tạo, hướng dẫn, tập huấn về kỹ năng quản lý, khai thác, sử dụng các trang thiết bị công nghệ thông tin, nhất là công tác bảo đảm an toàn thông tin, an ninh mạng, cũng như cập nhật những công nghệ mới cho cán bộ, giảng viên, học viên để họ không bị tụt hậu trong bối cảnh khoa học công nghệ phát triển hiện nay. Tài liệu phục vụ cho hoạt động đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần chú trọng phát triển hệ thống sách điện tử, kho dữ liệu số, thư viện số để đồng bộ với hệ thống công nghệ thông tin nhằm đáp ứng kịp thời nhu cầu khai thác cơ sở dữ liệu, sách điện tử, nguồn học liệu cho học viên các lớp đào tạo và bồi dưỡng về quản lý giáo dục.

Thứ sáu, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ mô phỏng trong dạy học. Đây là vấn đề hết sức quan trọng, áp dụng và vận dụng tốt thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, là cơ sở để nâng cao chất lượng dạy và học trong đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục. Mô phỏng trên máy tính có khả năng cung cấp một khối lượng kiến thức tổng hợp và sâu sắc hơn nhiều so với chỉ dùng giáo trình, tài liệu. Các bài giảng có ứng dụng công nghệ mô phỏng kết hợp với các phương tiện nghe, nhìn hiện đại sẽ tạo cho học viên nhiều hứng thú. Nó huy động tối đa khả năng nhận thức của học viên; tất cả các cơ quan cảm giác cùng với bộ não hợp thành một hệ thống để nhận thức nội dung bài học. Khi dạy học có ứng dụng công nghệ mô phỏng, học viên sẽ được trải nghiệm gián tiếp. Qua những trải nghiệm đó, phát triển ở học viên kiến thức và kỹ năng, từ đó hình thành thái độ, trách nhiệm, kích thích sự hăng say trong học tập. Để có được những năng lực này, các chương trình, chuyên đề, giảng viên các khoa, nhất là khoa chuyên ngành quản lý giáo dục cần xác định đó là một nhiệm vụ và cụ thể hóa trong kế hoạch công tác, xác định các biện pháp thực hiện phù hợp với từng chuyên đề trong chương trình bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục. Cần chú trọng bồi dưỡng năng lực tin học, khả năng ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ mô phỏng cho đội ngũ giảng viên.

Thứ bảy, các trường đào tạo và bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần có cơ chế quản lý phù hợp trong bối cảnh mới. Để hoạt động đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục trong bối cảnh mới đạt hiệu quả cần đến cơ chế quản lý phù hợp của nhà trường, cụ thể như: Xác định những chiến lược dài hạn và ngắn hạn ứng dụng cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 trong hoạt động đào tạo và bồi dưỡng của nhà trường. Định hướng các mục tiêu sát với thực tế, chuẩn bị tâm thế cho giảng viên cũng như cán bộ, viên chức của nhà trường để sẵn sàng đón nhận những sự thay đổi của tình hình thực tiễn. Các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần có những kế hoạch cụ thể trong từng chuyên đề, từng chương trình, ứng dụng và thí điểm từng bước hoạt động dạy học hiện đại, từ đó rút kinh nghiệm để mở

(Xem tiếp trang 19)

Hiện nay, do phong trào “trăm hoa đua nở” làm kinh tế với mục đích kinh doanh để thu lợi nhuận, vì vậy trên thế giới đã và đang ồ ạt xuất hiện nhiều tạp chí mới nhằm thỏa mãn nhu cầu đăng bài của những người không thể đăng được bài ở các tạp chí có uy tín. Trong số các tạp chí mới xuất hiện đó, có một số tạp chí “ma” (vì tạp chí đó không có giấy phép xuất bản hoặc là ghi giấy phép “ma”; không có ban biên tập, không có phản biện nghiêm túc; tự bịa ra một địa chỉ “ma”; tự giới thiệu, quảng cáo “ma” để đánh bóng cho tạp chí của mình nhằm thu phí rất cao của các tác giả bài báo) để lừa các nhà KH có nhu cầu đăng bài báo. Nhưng tệ hại và nguy hiểm hơn là những bài báo đăng ở các tạp chí này không hề có phản biện. Thực chất đây là những tạp chí “chui”, xuất bản “chui”, không hợp lệ, không được thừa nhận (bởi không đúng luật pháp quốc tế). Vì vậy, các nghiên cứu sinh *hãy tìm hiểu kỹ từng tạp chí để gửi bài, nên gửi bài ở những tạp chí có phản biện* [3].

b) *Thể thức gửi bài báo đăng tạp chí:*

Bài viết phải phù hợp với tôn chỉ và yêu cầu của tạp chí. Bài viết được đánh máy trên giấy A4 một mặt, có đánh số trang. Người viết cần căn cứ vào thể lệ của từng tạp chí để có số trang tối thiểu và tối đa đúng quy định. Khi bài được gửi tới tòa soạn, Ban biên tập sẽ gửi bài viết tới các chuyên gia để lấy nhận xét phản biện, nếu đạt yêu cầu về mặt KH và tư tưởng học thuật, bài viết sẽ được đăng tải.

C. KẾT LUẬN

Những yêu cầu mà chúng tôi chia sẻ trên đây, hi vọng sẽ phần nào hỗ trợ và giúp ích cho nhiều học viên cao học và nghiên cứu sinh chuyên ngành Giáo dục học nắm chắc được những quy chuẩn để biết cách thực hiện đúng khi thực hiện viết bài báo KH, từ đó sớm tạo dựng được bước đầu tính chuyên nghiệp của người làm KH trong thời kì hội nhập quốc tế và toàn cầu hóa hiện nay.

Để có khả năng hội nhập quốc tế và toàn cầu hóa, chúng ta cần phải biết những quy ước khoa bảng, những tiêu chí trong KH của nước ngoài. Hơn ai hết, những học viên cao học nói chung và nghiên cứu sinh nói riêng, hiện tại các bạn sẽ là các nhà KH trẻ tài năng trong tương lai, là lực lượng nòng cốt để xây dựng và thúc đẩy nền KH Việt Nam phát triển bền vững, vươn xa ngang tầm với các quốc gia tiên tiến trong khu vực và thế giới. Muốn vậy, đội ngũ trí thức trẻ Việt Nam cần hội tụ nhiều tố chất, đặc biệt là niềm say mê NCKH, tự tin, có tác phong làm việc và nghiên cứu chuyên nghiệp, cùng nhiều năng lực và các kỹ năng khác.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Văn Minh (2017), Báo cáo khoa học tại Hội nghị “Tọa đàm về tăng cường năng lực công bố quốc tế”, ngày 18/5/2017, tại Trường ĐHSP Hà Nội.
2. Nguyễn Thu Tuấn (2019), Tiêu chí đánh giá chất lượng bài báo khoa học quốc tế, Tạp chí Quản lí giáo dục, số 3, tháng 3/2019, tr.1-10.
3. Nguyễn Thu Tuấn (2019), Viết luận văn, luận án và bài báo khoa học - Sách hướng dẫn học viên Cao học và Nghiên cứu sinh các ngành Khoa học Giáo dục, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
4. Nguyễn Thu Tuấn (2017), Nhận diện cấu trúc một bài báo khoa học, Tạp chí Khoa học giáo dục, số 143, tháng 8/2017, tr.76-79.
5. Nguyễn Thu Tuấn (2019), Hướng dẫn cách tìm kiếm và trích dẫn nguồn tài liệu tham khảo khi viết luận văn, luận án, Tạp chí Dạy và Học ngày nay, kỳ 1, tháng 4/2019, tr.17-20 và 16.
6. Hoàng Hải Hà (2017), Một số chia sẻ về đăng bài trên tạp chí quốc tế, Bản tin Trường ĐHSP Hà Nội, số 59, tháng 4/2017, tr.48-50.
7. Hà Thị Phương Mai (2017), Một số lưu ý khi dịch tiêu đề bài báo tiếng Anh, Tạp chí Thiết bị giáo dục, số 137, tháng 1/2017, tr.138-146.
8. Nguyễn Hoài Nam (2016), Lựa chọn tạp chí quốc tế để công bố - những kinh nghiệm cần trao đổi, Bản tin Trường ĐHSP Hà Nội, số 56, tháng 6/2016, tr.56-61.

ĐÀO TẠO VÀ BỒI DƯỠNG...

(Tiếp theo trang 13)

rộng đôi mới phương pháp dạy học ở những chuyên đề, chương trình tiếp theo trong toàn trường. Hoạt động này nên tiến hành theo từng bước, tránh nóng vội, chủ quan có thể dẫn đến hiệu quả kém trong giảng dạy. Bồi dưỡng, nâng cao năng lực ngoại ngữ, ứng dụng công nghệ thông tin cho giảng viên là một việc làm cấp thiết trước yêu cầu đòi hỏi mới giáo dục và hội nhập toàn cầu hiện nay. Lãnh đạo ở các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục cần đề ra những chính sách, khuyến khích động viên, tạo động lực cho giảng viên tích cực sáng tạo và ứng dụng những phương pháp dạy học hiện đại vào thực tiễn của nhà trường để khuyến khích sự đam mê và tâm huyết của giảng viên. Sau mỗi hoạt động đôi mới cần có sự đánh giá rút kinh nghiệm và trao đổi giữa các giảng viên nhằm tạo sự hỗ trợ trong hoạt động giảng dạy của các giảng viên. Nhà trường nên thường xuyên tổ chức các hoạt động học tập, bồi dưỡng nhằm nâng cao chất lượng giảng viên, cũng như tổ chức thường niên các hội thảo nghiên cứu khoa học chuyên sâu về phương pháp dạy học tại nhà trường nhằm cung cấp kiến thức cũng như nâng cao những kỹ năng nghiệp vụ sư phạm cho giảng viên trong bối cảnh mới.

C. KẾT LUẬN

Tóm lại, đứng trước sự tác động mạnh mẽ, sâu rộng của giáo dục thông minh trong thời đại cách mạng công nghiệp 4.0, chất lượng mọi mặt, nhất là đội ngũ giảng viên các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục phải được nâng lên để đáp ứng tốt nhiệm vụ và yêu cầu đào tạo, bồi dưỡng, nghiên cứu khoa học quản lý giáo dục, đáp ứng mục tiêu, nhiệm vụ xây dựng *nhà trường thông minh, tiếp cận cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư*, góp phần xây dựng nguồn nhân lực quản lý cho ngành giáo dục. Nhiệm vụ rất quan trọng của các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục hiện nay là phải đào tạo, bồi dưỡng, cập nhật thường xuyên và kịp thời những kiến thức liên quan nêu trên cho đội ngũ giảng viên và cho lực lượng học viên (tạo ra động lực, phát huy tính tích cực, chủ động của người học) để họ có đủ công cụ, phương tiện giảng dạy và học tập một cách thông minh trong môi trường cách mạng công nghiệp 4.0.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tuệ Anh (2018), Đòi hỏi để đáp ứng nền giáo dục 4.0, Truy xuất từ <https://www.vnu.edu.vn/tskc/?C1654/N21806/doi-moi-de-dap-ung-nen-giao-duc-4.0.htm>
2. Tạ Việt Dũng (2018), Cách mạng công nghiệp 4.0 và những vấn đề đặt ra cho công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học trong các cơ sở giáo dục đại học, Kỳ yếu hội thảo khoa học “Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và những vấn đề đặt ra đối với hệ thống nhà trường Quân đội”.
3. Vũ Thị Thúy Hằng (2018), Trường học thông minh: nguồn gốc, định nghĩa và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam, Tạp chí Giáo dục số 432, kỳ 2, tháng 6/2018, trang 6 - 10.
4. Trần Văn Long (2020), Tổng quan về giáo dục thông minh và đại học thông minh, Truy xuất từ <https://hvcsnd.edu.vn/nghien-cuu-trao-doi-dai-hoc-40/tong-quan-ve-giao-duc-thong-minh-va-dai-hoc-thong-minh-6631>
5. An Nguyễn (2018), Giáo dục thông minh sẽ thay đổi phương pháp dạy học truyền thống, Truy xuất từ <https://giaoduc.net.vn/giao-duc-24h/giao-duc-thong-minh-se-thay-doi-phuong-phap-day-hoc-truyen-thong-post194018.gd>
6. Phan Chí Thành (2018), Cách mạng công nghiệp 4.0, xu thế phát triển của giáo dục trực tuyến, Tạp chí Giáo dục, số 421, tr 43-46.